Agatha Christie

Crimă maternă

Era o noapte urâtă. Afară, vântul urla năpraznic şi ploaia bătea în geamuri cu rafale mari.

Poirot şi cu mine stăteam cu faţa la cămin, cu picioarele întinse spre focul cu flăcările vioaie. Între noi era o măsuţă. De partea mea se afla un „toddy" 1 fierbinte pregătit cu grijă; de partea lui Poirot era o ceaşcă plină cu ciocolată groasă din care n-aş fi băut nici pentru o sută de lire.

Poirot sorbea compoziţia aceea cafenie din ceaşca de porţelan roşie şi ofta a mulţumire.

— Quelle belle vie! Murmură el.

— Da, este bună lumea de altă dată, am completat eu. Uite, eu am o slujbă pe cinste! Şi uită-te şi pe tine, celebru...

— O, mon ami! Protestă Poirot.

— Ba eşti. Chiar aşa! Când mă gândesc la numărul tău mare de succese sunt pur şi simplu uimit. Nu cred să cunoşti ce înseamnă eşecul!

— Numai un tip al naibii de simpatic ar putea spune asta!

— Nu, serios, ai dat vreodată greş?

— De nenumărate ori, prietene. Ce vrei? La bonne chance nu poate fi întotdeauna de partea ta. Am fost chemat adesea prea târziu. De foarte multe ori, un altul, urmărind acelaşi ţel, a ajuns

Agatha Christie

Crimă maternă

Era o noapte urâtă. Afară, vântul urla năpraznic şi ploaia bătea în geamuri cu rafale mari.

Poirot şi cu mine stăteam cu faţa la cămin, cu picioarele întinse spre focul cu flăcările vioaie. Între noi era o măsuţă. De partea mea se afla un „toddy”1 fierbinte pregătit cu grijă; de partea lui Poirot era o ceaşcă plină cu ciocolată groasă din care n-aş fi băut nici pentru o sută de lire.

Poirot sorbea compoziţia aceea cafenie din ceaşca de porţelan roşie şi ofta a mulţumire.

— Quelle belle vie! Murmură el.

— Da, este bună lumea de altă dată, am completat eu. Uite, eu am o slujbă pe cinste! Şi uită-te şi pe tine, celebru…

— O, mon ami! Protestă Poirot.

— Ba eşti. Chiar aşa! Când mă gândesc la numărul tău mare de succese sunt pur şi simplu uimit. Nu cred să cunoşti ce înseamnă eşecul!

— Numai un tip al naibii de simpatic ar putea spune asta!

— Nu, serios, ai dat vreodată greş?

— De nenumărate ori, prietene. Ce vrei? La bonne chance nu poate fi întotdeauna de partea ta. Am fost chemat adesea prea târziu. De foarte multe ori, un altul, urmărind acelaşi ţel, a ajuns acolo primul. De două ori am căzut bolnav când eram pe punctul de a reuşi. Trebuie luate în considerare succesele şi insuccesele, prietene.

— De fapt, nu m-am referit la asta, am zis. Am vrut să spun, s-a întâmplat vreodată să greşeşti cu totul într-un caz numai şi numai din cauza ta?

— Aha, înţeleg! Mă întrebi dacă am rămas vreodată „Popa'prostu”, cum se spune? O dată, prietene… Un zâmbet blând, meditativ îi flutură pe faţă. Da, o dată m-am făcut de râs.

Se îndreptă brusc în scaun.

— Uite ce e, prietene, ştiu că ţii un jurnal al micilor mele succese. Să adaugi încă o poveste la colecţie, povestea unui eşec!

Se întinse şi puse un buştean pe foc. Apoi, după ce-şi şterse cu grijă mâinile cu o mică cârpă de praf care atârna de un cui lângă cămin, se aşeză la loc şi-şi începu povestea.

— Ceea ce am să-ţi povestesc (spuse domnul Poirot) s-a întâmplat în Belgia cu mulţi ani în urmă. Era pe vremea teribilei lupte din Franţa dintre biserică şi stat. Domnul Paul Déroulard era un ministru adjunct francez cunoscut. Un secret ştiut era că-l aştepta portofoliul de ministru. Era dintre cei mai înverşunaţi din partida anticatolică şi mai mult ca sigur că odată ajuns la putere avea să înfrunte o adversitate profundă. În multe privinţe, era un om deosebit. Deşi nici nu bea, nici nu fuma, nu era totuşi prea scrupulos în alte privinţe. Înţelegi, Hastings, c'était des femmes – toujours des femmes!

Se căsătorise cu câţiva ani mai înainte cu o tânără din Bruxelles care-i adusese o dotă substanţială. Fără îndoială, că banii i-au folosit în carieră, întrucât familia sa nu era bogată, deşi, pe de altă parte, ar fi fost îndreptăţit să-şi spună monsieur le baron dacă vroia. N-a avut copii din această căsătorie şi soţia i-a murit după doi ani ca urmare a unei căzături pe scară. Printre proprietăţile pe care le-a moştenit de la ea era o casă pe Avenue Louise în Bruxelles.

În această casă s-a produs decesul său brusc, evenimentul coincizând cu demisia ministerului al cărui portofoliu urma să-l preia. Toate ziarele au tipărit lungi articole despre

cariera sa. Cauza morţii, care a survenit chiar imediat după cină, a fost atribuită unei crize cardiace.

Pe acea vreme, mon ami, eram, după câte ştii, membru al Forţei de detectivi belgiene. Moartea domnului Paul Déroulard nu mă interesa în mod deosebit. Aşa cum ştii, sunt un bon catholique şi dispariţia lui mi s-a părut bine venită.

După vreo trei zile, când tocmai îmi începusem concediul, am primit acasă o vizitatoare – o doamnă plină de voaluri, dar evident tânără şi mi-am dat seama imediat că era o fată absolut cinstită.

— Sunteţi domnul Hercule Poirot? Mă întrebă cu o voce slabă şi blândă.

Am dat din cap că da.

— De la Serviciul de detectivi?

Am confirmat din nou.

— Vă rog să luaţi loc domnişoară, am spus.

A acceptat scaunul şi şi-a dat la o parte vălul. Avea o faţă încântătoare, deşi se vedea că plânsese şi purta semnele unei nelinişti profunde.

— Monsieur, spuse ea, ştiu că sunteţi acum în vacanţă. De aceea, sunteţi liber să preluaţi un caz particular. Înţelegeţi că nu vreau să mă adresez poliţiei.

Dădui din cap a refuz.

— Mă tem că ceea ce-mi cereţi este imposibil, mademoiselle. Chiar dacă sunt în vacanţă, lucrez totuşi la poliţie.

Se aplecă spre mine.

— Ecoutez, monsieur. Tot ceea ce vă cer este să investigaţi. Aveţi perfectă libertate să raportaţi poliţiei rezultatul cercetărilor dumneavoastră. Dacă se adevereşte ceea ce cred eu, vom avea nevoie de tot mecanismul judiciar.

Asta arunca o cu totul altă lumină asupra problemei, aşa că m-am pus la dispoziţia ei fără prea multă discuţie.

O uşoară roşeaţă îi apăru în obraji.

— Vă mulţumesc, monsieur. Vă cer să investigaţi moartea domnului Déroulard.

— Comment? Am exclamat surprins.

— Monsieur, n-am nici o dovadă, nimic decât instinctul meu de femeie, dar sunt convinsă – convinsă, când vă spun că domnul Déroulard n-a murit de moarte bună!

— Dar cum, doctorii…

— Doctorii pot greşi. Era atât de robust, atât de puternic. Ah, domnule Poirot vă implor să mă ajutaţi…

Biata fată se pierduse cu firea. Era să îngenuncheze în faţa mea. Am calmat-o cât m-am priceput mai bine.

— Am să vă ajut, mademoiselle. Sunt aproape sigur că temerile dumitale sunt nefondate, dar vom vedea. Întâi, vă rog să-mi descrieţi pe cei din casă.

— Bineînţeles servitorii – Jannette, Félice şi Denise, bucătăreasa, care e acolo de mulţi ani; celelalte sunt simple fete de la ţară. Mai e şi François, dar şi el este un servitor vechi. Apoi e mama domnului Déroulard şi cu mine. Mă numesc Virginie Mesnard. Sunt o verişoară săracă a fostei doamne Déroulard, soţia domnului Paul şi stau cu ei în casă de peste trei ani. V-am vorbit despre cei din casă. Mai erau doi musafiri.

— Şi aceştia erau…?

— Domnul de Saint Alard, un vecin de-al domnului Déroulard, din Franţa. Şi-un prieten englez, domnul Wilson.

— Mai locuiesc la dumneavoastră?

— Doar domnul Wilson, domnul de Saint Alard a plecat ieri.

— Şi la ce plan v-aţi gândit mademoiselle Mesnard?

— Dacă veniţi acasă peste jumătate de oră o să inventez o poveste în legătură cu prezenţa dumneavoastră. Mai bine v-aş prezenta că aţi avea într-un fel legătură cu presa. Am să spun că veniţi de la Paris şi că aţi adus o carte de vizită din partea domnului Saint Alard. Madame Déroulard are o sănătate foarte şubredă şi nu va acorda atenţie amănuntelor.

Sub pretextului ingenios al domnişoarei am fost primit în casă şi, după o scurtă întrevedere cu mama adjunctului de ministru decedat, o doamnă cu o minunată ţinută impozantă şi aristocratică, deşi evident suferindă, m-am instalat în clădire.

Mă întreb, prietene, (continuă Poirot) dacă îţi poţi imagina cumva dificultăţile sarcinilor mele? Deci era vorba de un om care murise cu trei zile mai înainte. Dacă fusese vreun complot, se întrevedea o singură posibilitate – otrava! Şi eu n-am avut ocazia să văd corpul, nu puteam examina sau analiza nici un mijloc prin care otrava i-ar fi putut fi administrată. Nu era nici un indiciu fals sau de alt fel pe care să-l iau în considerare. Fusese omul otrăvit? Dispăruse în urma unei morţi naturale? Eu, Hercule Poirot, trebuia să hotărăsc, fără ca să am ceva care să mă ajute.

Întâi i-am descusut pe servitori şi cu ajutorul lor am recapitulat ce se întâmplase în seara aceea. Am acordat o atenţie specială mâncării de la cină şi modului în care a fost prezentată. Supa fusese servită de domnul Déroulard însuşi dintr-o supieră. Au urmat cotletele şi apoi pui. În cele din urmă un compot de fructe. Şi toate puse pe masă şi servite de domnul însuşi. Cafeaua a fost adusă într-o cafetieră mare şi aşezată pe masă. Nu era nimic în toate astea mon ami – imposibil să otrăveşti o singură persoană, fără a le otrăvi pe toate!

După cină, madame Déroulard se retrăsese în camerele ei şi mademoiselle Virginie o însoţise. Cei trei bărbaţi se mutaseră în biroul domnului Déroulard. Aici discutaseră amical câtăva vreme, când deodată, pe neaşteptate, ministrul se prăvălise pe podea. Domnul de Saint Alard se repezise afară să-i spună lui François să aducă doctorul imediat. A spus că era fără îndoială, o apoplexie, explică majordomul. Dar, când doctorul sosi, nu-i mai putu fi de nici un ajutor pacientului.

Domnul John Wilson, căruia i-am fost prezentat de mademoiselle Virginie, arăta a ceea ce se numea pe atunci,

John Bull, un englez obişnuit între două vârste şi voinic. Relatarea sa, pe care ne-o făcu într-o franceză britanică, era în linii mari aceeaşi.

Déroulard s-a făcut roşu la faţă şi a căzut jos.

Nu mai era nimic altceva de găsit acolo. Apoi, m-am dus la scena tragediei, biroul şi, la cererea mea, am fost lăsat singur. Până acum nimic nu venea în sprijinul teoriei domnişoarei Mesnard. Nu puteam crede decât că era vorba de o părere din partea ei. Evident, simţise o pasiune romantică pentru cel mort, ceea ce nu-i permitea să aibă o viziune normală asupra cazului. Cu toate acestea, am cercetat biroul cu o grijă meticuloasă. Era prea posibil ca un ac hipodermic să fi fost introdus în scaunul celui decedat în aşa fel încât să-i producă o injecţie fatală. Înţepătura minusculă pe care o cauza ar fi putut rămâne neobservată. Dar n-am descoperit nici o urmă pe care să-mi sprijin această teorie. M-am aruncat eu însumi în scaun într-un exces de disperare.

— Enfin, renunţ! Am spus cu glas tare. Nu există nici un indiciu nicăieri! Totul este perfect normal.

Cum rosteam cuvintele astea, ochii îmi căzură pe o mare cutie de ciocolată ce se afla pe o masă de alături şi inima îmi tresări. Putea să nu fie un indiciu în privinţa morţii domnului Déroulard, dar iată cel puţin ceva ce nu era normal. Am ridicat capacul. Cutia era plină, neatinsă; nu lipsea nici o ciocolată, dar ea avea o particularitate care îmi sări în ochi ca stridentă. Pentru că, vezi tu Hastings, în timp ce cutia era roşie, capacul era albastru. Desigur, poţi vedea adesea o fundă albastră pe o cutie roşie şi invers. Dar o cutie de o culoare şi un capac de alta – nu, în mod hotărât – ça ne se voit jamais!

Deşi nu vedeam cum acest mic incident îmi putea fi de vreun folos, totuşi m-am hotărât să-l cercetez ca fiind neobişnuit. Am sunat clopoţelul după François şi l-am întrebat dacă fostului său stăpân îi plăceau dulciurile. Un zâmbet slab, melancolic îi înflori pe buze.

— Îi plăceau enorm, monsieur. Avea întotdeauna o cutie cu ciocolată în casă. Ştiţi, nu bea vin de nici un fel.

— Totuşi cutia asta este neatinsă? Am ridicat capacul ca să-i arăt.

— Pardon, monsieur, dar o cutie nouă a fost cumpărată în ziua morţii sale, cealaltă fiind aproape pe sfârşite.

— Atunci cealaltă cutie s-a terminat în ziua morţii sale, am spus încet.

— Da, monsieur, am găsit-o goală dimineaţa şi am aruncat-o.

— Domnul Déroulard mânca dulciuri la orice oră din zi?

— De obicei după cină.

Am început să văd mai clar.

— François, i-am zis, poţi să fii discret?

— Dacă trebuie, monsieur.

— Bon! Să ştii atunci că sunt de la poliţie. Poţi să-mi găseşti cealaltă cutie?

— Bineînţeles, monsieur. Trebuie să fie în lada de gunoi!

Plecă şi se întoarse după câteva minute cu un obiect prăfuit. Era duplicatul cutiei pe care o ţineam, cu deosebirea că de data aceasta cutia era albastră şi capacul roşu. I-am mulţumit lui François, i-am cerut încă o dată să fie discret şi am părăsit casa din Avenue Louise fără altă discuţie.

Apoi l-am vizitat pe doctorul care îl văzuse pe domnul Déroulard. Cu el m-am descurcat greu. S-a strecurat frumuşel în spatele unui zid de frazeologie de specialitate, dar mi-a trecut prin cap că nu era chiar atât de sigur în legătură cu cazul după cum pretindea.

— Au fost multe întâmplări curioase de tipul ăsta, recunoscu el, după ce am reuşit să-l dezarmez cât de cât. O criză bruscă de furie, o emoţie violentă după o cină consistentă, c'est entendu, deci, după un acces de furie, sângele se ridică la cap şi pac! Gata cu tine!

— Dar domnul Déroulard nu a avut nici o emoţie violentă.

— Nu? Am aflat că avea o altercaţie furtunoasă cu domnul de Saint Alard.

— De ce să aibă?

— C'est évident! Doctorul ridică din umeri. Nu era domnul de Saint Alard un catolic dintre cei mai fanatici? Prietenia lor era pe punctul de a se strica din cauza acestei probleme a bisericii şi statului. Nu trecea nici o zi fără discuţii. Pentru domnul de Saint Alard, Déroulard părea aproape un Anticrist.

Nu mă aşteptam la asta, fapt care mi-a dat de gândit.

— Încă o întrebare, doctore: ar fi posibil să se introducă o doză fatală de otravă într-o ciocolată?

— Cred că s-ar putea, spuse doctorul încet. Acidul prusic ar putea avea o astfel de consecinţă dacă nu are pe unde să se evaporeze şi o globulă micuţă de orice ar putea fi înghiţită fără să fie observată – dar nu pare deloc să fie cazul de aşa ceva. O ciocolată plină cu morfină sau stricnină… Făcu o grimasă. Înţelegeţi, domnule Poirot, o îmbucătură ar fi suficientă! Victima n-ar avea nici o şansă de scăpare.

— Vă mulţumesc, doctore.

Am plecat. Apoi am întrebat pe la farmacişti, în special pe la cei din apropiere de Avenue Louise. E bine să fii de la poliţie. Am primit informaţiile pe care le doream fără prea multe discuţii. Numai într-un caz am auzit de o otravă care a fost furnizată casei respective. Erau nişte picături de sulfat de atropină pentru madame Déroulard. Atropina este o otravă puternică şi pentru moment m-am entuziasmat, dar simptomele de otrăvire cu atropină seamănă foarte mult cu cele ale ptomainei, nu cu cele pe care le studiam. Apoi, reţeta era veche. Madame Déroulard suferea de cataractă la amândoi ochii de foarte mulţi ani.

Eram pe punctul de a pleca descurajat când farmacistul mă cheamă înapoi.

— Un moment, monsieur Poirot. Îmi amintesc că fata care a adus reţeta a spus ceva în legătură cu faptul că trebuie să

se ducă la farmacistul englez. Aţi putea încerca acolo.

Aşa am procedat. Făcând încă odată uz de statutul meu oficial am primit informaţiile de care aveam nevoie. Cu o zi înainte de moartea domnului Déroulard, pregătiseră o reţetă pentru domnul John Wilson. Nu era vorba de preparat. Erau simple tablete mici de trinitrină. L-am întrebat dacă aş putea vedea câteva. Mi le-a arătat şi inima a început să-mi bată mai tare deoarece micuţele tablete erau de ciocolată.

— Este o otravă? L-am întrebat.

— Nu, monsieur.

— Puteţi să-mi descrieţi efectele lor?

— Micşorează tensiunea. Se recomandă în anumite forme de tulburări cardiace – angină pectorală, de exemplu. Reduce tensiunea arterială. În arterioscleroză…

L-am întrerupt.

— Pe cinstea mea! Această însuşire nu-mi spune nimic. Te face să te înroşeşti la faţă?

— Sigur că da.

— Şi dacă aş lua 10-20 din tabletele astea mici, ce mi s-ar întâmpla?

— Nu v-aş sfătui să încercaţi, mi-a răspuns sec.

— Şi totuşi, spuneţi că nu-i otravă.

— Multe lucruri care nu sunt numite otravă pot omorî un om, răspunse el pe acelaşi ton.

Am plecat din farmacie încântat. În sfârşit, lucrurile începeau să meargă!

Acum ştiam că John Wilson a avut mijloacele de a comite crima, dar care să fi fost motivul? Venise în Belgia cu treburi şi-l rugase pe domnul Déroulard, pe care abia îl cunoscuse, să-l spijine. Aparent, moartea lui Déroulard n-ar fi putut să-i aducă în nici un fel vreun beneficiu. Mai mult, am descoperit, după cercetări în Anglia, că suferea de câţiva ani de forma aceea dureroasă a bolii de inimă cunoscută ca angină. Aşadar, avea un drept legitim să ţină la el tabletele acelea. Şi totuşi, eram convins că cineva se

dusese la cutia de ciocolată, deschizând-o întâi, din greşeală, pe cea plină şi că scosese conţinutul din ultima ciocolată, înghesuind în locul acestuia atât de multe tablete mici de trinitrină câte puteau intra. Ciocolatele erau mari. Eram sigur că între 20 şi 30 de tablete ar fi putut fi băgate înăuntru. Dar cine făcuse asta?

Erau doi musafiri în casă. John Wilson a avut mijloacele. Saint Alard a avut motivul. Aminteşte-ţi că era un fanatic şi nu există vreunul care să se compare cu un fanatic religios. Ar fi putut el, într-un fel, să pună mâna pe trinitrina lui John Wilson?

O altă mică idee îmi veni. Ah, ştiu că zâmbeşti de micile mele idei! De ce rămăsese Wilson fără trinitrină? Sigur, şi-ar fi adus rezerve suficiente din Anglia. M-am dus încă o dată la casa din Avenue Louise. Wilson era plecat, dar am văzut-o pe fata care-i deretica prin cameră, Félicie. Am întrebat-o imediat dacă nu-i adevărat că domnul Wilson pierduse o sticlă de pe etajera lui cu puţin timp în urmă. Fata răspunse de-ndată. Chiar aşa era. Fusese învinuită pentru asta chiar ea, Félice. Evident, domnul englez crezuse că ea o spărsese şi nu vroia să spună. Pe când ea n-o atinsese niciodată. Fără îndoială că de vină era Jannette, care întotdeauna îşi bagă nasul unde nu-i fierbe oala…

I-am întrerupt şirul de cuvinte şi am plecat. Acum ştiam tot ce vroiam. Îmi rămânea s-o dovedesc. Lucru care simţeam nu avea să fie uşor. Trebuia să mă asigur că Saint Alard luase flaconul cu trinitrină de pe etajera lui John Wilson, dar ca să-i conving pe alţii, trebuia să aduc probe. Şi n-aveam niciuna la îndemână!

Nu-i nimic. Eu ştiam – asta conta cel mai mult. Ţii minte dificultatea noastră în cazul Styles2, Hastings? Şi-acolo ştiam – dar mi-a luat mult timp până să găsesc ultima legătură care să-mi completeze lanţul de dovezi împotriva ucigaşului.

Am cerut s-o văd pe mademoiselle Mesnard. Veni imediat. I-am cerut adresa domnului de Saint Alard. O umbră de

îngrijorare i se strecură pe chip.
— De ce-aveţi nevoie de ea, monsieur.
— E necesar, mademoiselle.
Ea părea că se îndoieşte… Că e tulburată.
— Nu vă poate spune nimic. E un om cu gândurile duse aiurea. Abia îşi dă seama de ce se întâmplă în jurul lui.
— Se poate, mademoiselle. Totuşi, a fost un prieten vechi al domnului Déroulard. S-ar putea să-mi spună anumite lucruri – lucruri din trecut – vechi invidii – vechi aventuri de dragoste.
Fata se înroşi şi-şi muşcă buza.
— Cum doriţi… Dar… Dar sunt sigură acum că am greşit. A fost drăguţ din partea dumneavoastră că aţi răspuns la cererea mea, dar atunci eram necăjită, aproape nebună. Acum îmi dau seama că nu-i nici un mister de rezolvat. Lăsaţi-l, domnule, vă rog foarte mult.
Am privit-o cu atenţie.
— Mademoiselle, am spus, câteodată e dificil pentru un câine să găsească mirosul, dar din moment ce i-a dat de urmă, nimic pe lumea asta nu-l mai opreşte. Asta dacă-i un câine bun! Şi eu, mademoiselle, eu, Hercule Poirot, sunt un câine bun.
Plecă fără un cuvânt. Câteva minute mai târziu se întoarse cu adresa scrisă pe o bucată de hârtie. Am părăsit casa. François mă aştepta afară. Se uită la mine nerăbdător.
— Nu e nici o veste, monsieur?
— Niciuna deocamdată, prietene.
— Ah! Pauvre monsieur Déroulard! Oftă el. Şi eu eram de părerea lui. Nu-mi pasă de preoţi. Asta n-o spuneam în casă. Toate femeile sunt credincioase, ceea ce, poate, e bine. Madame est très pieuse… et mademoiselle Virginie aussi.
Mademoiselle Virginie? Era ea très pieuse? M-am mirat, gândindu-mă la fata pasionată, plânsă, pe care o văzusem în prima zi.

După ce am obţinut adresa domnului de Saint Alard m-am pus pe lucru. Am sosit în apropierea palatului său din Ardeni, dar abia după câteva zile am putut găsi un pretext pentru a intra în casă. În cele din urmă am reuşit – cum crezi?

— Ca instalator, mon ami! Era o treabă de-o clipă să aranjezi o mică scurgere de gaz în dormitorul lui. Am plecat după unelte şi am avut grijă să mă întorc cu ele la o oră când ştiam că am să fiu absolut singur. Nu prea ştiam ce căutam. Singurul lucru de care aveam nevoie, eram sigur că n-o să-l găsesc. Nu şi-ar fi asumat riscul să-l păstreze.

Totuşi, când am găsit dulăpiorul închis de deasupra etajerei, n-am putut rezista tentaţiei de a vedea ce-i înăuntru. Încuietoarea era simplu de desfăcut. Uşa se deschise. Era plin de sticle vechi. Am scos una câte una cu mâna tremurândă. Deodată îmi scăpă o exclamaţie. Închipuieşte-ţi prietene, ţineam în mână un mic flacon cu eticheta unui farmacist englez, pe care erau cuvintele: „Tablete de trinitrină. Se ia câte una când este nevoie. Dl. John Wilson”.

Mi-am stăpânit emoţia, am închis dulăpiorul, am pus sticluţa în buzunar şi am continuat să repar conducta! Trebuie să fii metodic. Apoi, am părăsit palatul şi am luat trenul spre ţara mea imediat. Am sosit la Bruxelles mai târziu în seara aceea. Redactam un raport către prefect a doua zi dimineaţă, când mi-a fost adus un bileţel. Era din partea bătrânei doamne Déroulard şi mă invita la casa din Avenue Louise fără întârziere.

François mi-a deschis uşa.

— Madame la baronne vă aşteaptă.

M-a condus spre camerele ei. Stătea într-un fotoliu mare. Mademoiselle Virginie nu era prin preajmă.

— Domnule Poirot, spuse bătrâna doamnă, tocmai am aflat că nu sunteţi ceea ce pretindeţi. Sunteţi ofiţer de poliţie.

— Aşa e, doamnă.

— Aţi venit aici să cercetaţi circumstanţele morţii fiului meu?

Am răspuns din nou:

— Aşa e, doamnă.

— M-aş bucura dacă mi-aţi spune ce descoperire aţi făcut.

Am ezitat.

— Mai întâi aş vrea să ştiu cum de-aţi aflat despre toate astea de la cineva care nu mai este în lumea noastră.

Cuvintele ei şi felul gânditor în care le pronunţase îmi îngheţară inima. Eram incapabil să vorbesc.

— De aceea, monsieur, vă rog foarte mult să-mi spuneţi exact ce-aţi descoperit în timpul investigaţiei dumneavoastră.

— Investigaţia mea s-a terminat.

— Fiul meu?

— A fost omorât în mod deliberat.

— Ştiţi de către cine?

— Da, doamnă.

— De cine?

— Domnul de Saint Alard.

— Greşiţi. Domnul de Saint Alard este incapabil să comită o asemenea crimă.

— Dovezile sunt la mine.

— Vă rog încă odată să-mi povestiţi totul.

De data aceasta m-am conformat, parcurgând fiecare etapă care mă condusese la descoperirea adevărului. A ascultat cu atenţie. La sfârşit dădu din cap aprobator.

— Da, da, totul este aşa cum spuneţi, în afară de un lucru. Nu domnul Saint Alard mi-a omorât fiul. Ci eu, mama lui.

M-am holbat la ea. Continua să dea încet din cap că aşa era.

— E bine c-am trimis după dumneavoastră. Providenţa bunului Dumnezeu a făcut-o pe Virginie să-mi spună ce făcuse înainte de a pleca la mânăstire. Ascultaţi, domnule Poirot! Fiul meu era un om rău. Persecuta biserica. A dus o viaţă de păcate şi crime. Târa celelalte suflete după el. Dar

s-a întâmplat ceva şi mai rău. Într-o dimineaţă, când ieşeam din camera mea, mi-am văzut nora stând în capul scărilor. Citea o scrisoare. L-am zărit pe fiul meu furişându-se în spatele ei. O îmbrâncitură bruscă şi ea a căzut spărgându-şi capul pe treptele de marmoră. Când au ridicat-o, era moartă. Fiul meu era un ucigaş şi numai eu, mama lui, ştiam asta.

Îşi închise ochii pentru o clipă.

— Nu puteţi să vă imaginaţi, monsieur disperarea, agonia mea! Ce trebuia să fac? Să-l denunţ la poliţie? Nu puteam să mă pretez la aşa ceva. Era de datoria mea, dar eram o fire slabă. Ş-apoi, m-ar fi crezut? De câtva timp vederea îmi slăbise… Ar fi putut spune că mă înşelasem. Am păstrat tăcerea. Dar conştiinţa nu-mi dădea pace. Tăcând, eram şi eu o ucigaşă. Fiul meu a moştenit averea soţiei sale. A prosperat ca un laur. Ş-acum urma să ia portofoliul de ministru. Ar fi persecutat îndoit biserica. Şi mai era şi Virginie. Biata fată, frumoasă, credincioasă din fire, era fascinată de el. Avea o putere ciudată şi extraordinară asupra femeilor. Îmi dădeam seama ce-o să se-ntâmple. Eram incapabil s-o împiedic. El n-avea nici o intenţie să se căsătorească cu ea. Sosi momentul când ea era gata să-i cedeze totul.

Atunci am văzut totul clar. Era fiul meu. Eu îi dădusem viaţă. Eram responsabilă pentru el. Ucisese trupul unei femei, acum avea să omoare sufletul alteia! M-am dus în camera domnului Wilson şi-am luat sticla cu tablete. Spusese odată râzând că erau suficiente înăuntru să omoare un om! M-am dus în birou şi-am deschis cutia mare de ciocolată care stătea întotdeauna pe măsuţă. Din greşeală am deschis o cutie nouă. Şi cealaltă era pe masă. Rămăsese doar o ciocolată în ea. Asta simplifica lucrurile. Nimeni nu mânca ciocolate în afară de fiul meu şi Virginie. Am ţinut-o la mine în seara aceea. Totul a decurs precum plănuisem…

Se opri, închizându-şi ochii pentru o clipă, apoi îi deschise din nou.

— Domnule Poirot, sunt la dispoziţia dumitale. Mi s-a spus că nu mai am multe zile de trăit. Vreau să răspund pentru fapta mea în faţa bunului Dumnezeu. Trebuie să răspund pentru ea şi pe Pământ?

Am ezitat.

— Dar sticluţa goală, madame, am întrebat eu ca să câştig timp. Cum a ajuns în posesia domnului de Saint Alard?

— Când a venit să-şi ia la revedere de la mine, i-am strecurat-o în buzunar. Nu ştiam cum să scap de ea. Sunt atât de neajutorată, încât nu mă prea pot mişca fără ajutor şi dacă ar fi fost găsită goală în camerele mele, ar fi creat suspiciune. Mă înţelegeţi, monsieur.

— Se îndreptă în fotoliu – n-am avut nici o intenţie să arunc vreo bănuială asupra domnului de Saint Alard! Nici nu mi-am închipuit vreodată aşa ceva. M-am gândit că valetul său va găsi sticla goală şi-o va arunca fără să întrebe.

Am aprobat-o:

— Vă înţeleg, doamnă, am spus.

— Ce-aţi hotărât, monsieur?

Vocea îi era fermă şi sigură şi-şi ţinea capul semeţ. M-am ridicat în picioare.

— Madame, i-am zis, am onoarea de a vă dori toate cele bune. Mi-am făcut investigaţiile şi am eşuat! Afacerea este închisă.

Tăcu pentru o clipă, apoi spuse liniştit:

— După o săptămână ea a murit. Mademoiselle Virginie şi-a trecut noviciatul şi, firesc, a rămas la mânăstire. Prietene, asta este povestea. Trebuie să recunosc că nu prea am fost la înălţime.

— Dar ăsta nu se poate numi eşec, mi-am pus eu verdictul. În acele împrejurări ce altceva ai fi putut crede?

— Ah, sacré, mon ami, strigă Poirot, înflăcărându-se deodată. Oare nu vezi? Pot să spun că am fost de 36 de ori

un idiot! Celulele mele cenuşii n-au funcţionat deloc. Tot timpul am avut indiciul în mâinile mele.

— Ce indiciu?

— Cutia de ciocolată! Nu-ţi dai seama? Oricare ar fi văzut-o ar fi făcut o asemenea greşeală? Ştiam că doamna Déroulard avea cataractă – aflasem după picăturile de atropină. Era o singură persoană în toată casa a cărei vedere era atât de slabă încât ar fi putut s-o împiedice să pună corect capacul la loc. Cutia de ciocolată m-a pus pe urme şi, totuşi, până la sfârşit nu am reuşit deloc să-i observ adevărata ei importanţă!

Şi psihologia mea a dat greş. Dacă domnul de Saint Alard ar fi fost criminalul, n-ar fi păstrat niciodată o sticluţă care îl încrimina. Faptul că am găsit-o, dovedea nevinovăţia sa. Şi aflasem de la domnişoara Virginie că era un tip distrat. Ce să mai zic, a fost o afacere mizerabilă pe care ţi-am povestit-o! Dar numai ţie ţi-am spus-o. Mă înţelegi, sunt într-o postură proastă! O bătrână comite o crimă într-un chip atât de simplu şi inteligent şi mă păcăleşte complet pe mine, Hercule Poirot. Sapristi! Nu suport să mă gândesc la ea! Hai s-o uităm! Ba nu, ţine-o minte, şi dacă crezi vreodată că sunt prea îngâmfat – ceea ce e puţin probabil, dar s-ar putea întâmpla…

Mi-am ascuns un zâmbet.

— Eh bien, prietene, să-mi spui „Cutia de ciocolată”. Ne-am înţeles?

— Ne-am înţeles!

— În fond, spuse Poirot pe gânduri, a fost o experienţă! Eu, care, fără îndoială, am cel mai bun creier din Europa în prezent, pot să-mi permit să fiu mărinimos!

— Cutia de ciocolată, am murmurat eu încet.

— Pardon, mon ami.

M-am uitat la faţa liniştită a lui Poirot când se aplecă spre mine întrebător şi nu mă lăsă inima. Şi eu suferisem adesea din cauza lui, dar, deşi nu posedam cel mai grozav creier din Europa, îmi puteam permite să fiu mărinimos!

— Nimic, am minţit, şi mi-am aprins o altă pipă, zâmbind în sinea mea.

SFÂRŞIT

1 Băutură îndulcită din alcool şi apă fiartă.
2 Este vorba de acţiunea din romanul Misterioasa afacere de la Styles.